

Praktikoje *Aš – Tu* kalbos įgyvendinimas gali pasirodyti sudėtingas.

Kita vertus, savo elgesį ir bendravimo būdą galima pakeisti naudojant nesudėtingą schemą.

Aš jaučiuosi... kai *Tu elgiesi...*

Aš..., jeigu *Tu...* (galima pateikti keletą elgesio alternatyvų).

Pavyzdžiai

Aš esu priversta(-as) parašyti Tau drausmės pažymą, kai *Tu* esi nedrausmingas(-a).

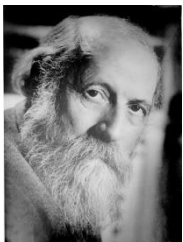
Man nereikėtų rašyti drausmės pažymos, jeigu *Tu* netrukdytum.

Aš jaudinuosi ir negaliu susikaupti, kai *Tu* nepraneši, kada grįši.

Aš jausčiausi ramiau ir galėčiau greičiau atlikti suplanuotus darbus, jeigu *Tu* mane informuotum.

AŠ – TU KALBA

„Be Tu nejmanomas joks

Aš“

(M. Buberis)

M. Buberis – filosofas, egzistencialistas, vertėjas ir pedagogas, išgarsėjęs savo dialogo filosofija, religijos forma, kai egzistencializmas nukreiptas į skirtumą tarp santykių *Aš-Tu* ir *Aš-Tai*.

Santykis *Aš-Tai* yra labai dažnas mūsų gyvenime ir pasireiškia mintimis apie tai, ką galvojame apie save, savo įvaizdį, ką apie mus pagalvos kiti, kaip kiti gali patenkinti mūsų poreikius. Tokiame santykiyje išliekame stebėtojais, sulaikančiais dalį savęs, nuslepiančiais, tyrinėjančiais.

Priešingai, *Aš-Tu* santykis atspindi autentišką ir atvirą dialogą. Tai abipusiškumu, atvirumu grįsti santykiai, kurie leidžia ne tik atskleisti save, bet ir besąlygiškai priimti kitą. Toks bendravimas yra procesas, kuriame žmogus dalyvauja atskleisdamas visą save. Arčiausiai tokių santykių esame tada, kai negalvojame, kaip atrodome ar koks yra kitas žmogus, nebandome kažko pasiekti, padaryti, o tiesiog būname kartu su kitu. Tada, kai mums įdomu pažinti, koks yra kitas, kai patys atvirai dalinamės savo išgyvenimais.

Dialogo rūšys pagal M. Buberį

Po dialogu besislepiantis monologas, kai siekiama išsikalbėti, tačiau nenorima ir nesiekama pažinti kito;

Techninis dialogas – aptariami dalykiniai klausimai;

Tikrasis dialogas – tiesioginis pokalbis tarp *Aš* ir *Tu*.

Dialogas mokykloje

Dialogas ne vien parodo temą, uždavinį, daiktus ar dalykus, bet taip pat reikalauja, skatina išdrįsti pažvelgti giliau, įdėmiau, plačiau ir atviriau.

Taigi, mokytojas turi atsiverti mokinių supratimui ir mėginti perimti jų nuomones ir pažiūras be diktatoriškų teiginių, kuriais bandoma įtikinti. Taip mokytojas tampa pagrindine dialogo ašimi, perkeliančia praeitį į ateities kartas ir asmenis taip, kad šios kartos taptų autonomiškais, atsakingais ir itin kūrybingais bendruomenės nariais.

Dialogą padedantys kurti principai

1 principas. *Gerbkite kito požiūrį.* Kiekvienas žmogus turi teisę į nuomonę, nesmerkite kito žmogaus, jeigu jis „siauresnių pažiūrų“, „vadovaujasi nelogiškais argumentais“. Tiesiog jis taip mato pasaulį. Geriau paanalizuokite, kodėl jis pasaulį mato būtent taip.

2 principas. *Stenkitės pats suprasti kitą.* Kuo labiau patys stengiamės suprasti kitą, tuo pagarbiau ir švelniau sugebame elgtis su kitu. O pagarbiai ir švelniai elgdamiesi, patys paskatiname kitus labiau gerbti mūsų nuomonę bei pasistengti mus suprasti.

3 principas. *Kitam suprantamai ir pagarbiai išsakykite savo poziciją.* Kartais žmonės vieni kitų nesupranta, nes per mažai kalbasi arba per mažai aiškiai išsako savo poziciją. Jeigu norite jaustis suprstas, nesitikėkite, kad žmonės „telepatiškai“ žino, ką mąstote, kokie Jūsų poreikiai, kas Jums patinka arba ne.

4 principas. *Mylėkite save ir kitą.* Kad jaustumėtės gerai, net jeigu ir kas nors Jūsų nesupranta, pirmiausia turite mylėti pats save. Kodėl? Todėl, kad yra, kas Jus myli ir tikrai supranta net ir tada, kai nesuprantate pats savęs.